

## Uit de Natuurbescherming

### *Waterverontreiniging bedreigt het levensmilieu van mens, dier en plant*

In ons waterrijke land worden wij dagelijks geconfronteerd met de problemen die door het water, ongeacht of het zout of zoet is, worden opgeroepen en om een oplossing vragen. Wanneer wij de voortdurende bedreiging van de zee uit een ogenblik buiten beschouwing laten, mag zelfs worden gezegd, dat de watervoorraad in Nederland beperkt is en dat wij hiermee dan ook bijzonder zuinig moeten omspringen.

Aangezien in het Hollandse polderland gedurende het zomerhalfjaar verdamping en waterafvoer tezamen de neerslag overtreffen (tot een hoeveelheid van globaal 200 mm per jaar), is een doelbewust inlaten en innalen van zoet oppervlaktewater noodzakelijk voor de instandhouding van een verantwoord waterbeheer. De strijd tegen de verzilting wordt daarbij op verschillende fronten gevoerd; de afsluiting van de voormalige Zuiderzee en van de zeearmen in het zuidwesten, gekoppeld aan de vorming van grote zoetwaterreservoirs en infiltratie van de duinen, vormt hiervan een essentieel onderdeel. Berekend is, dat de totale zoetwaterbehoefte van Nederland thans schommelt tussen de 1100 en 1500 kubieke meter per seconde, waarvan de agrarische sector in het zomerhalfjaar ca. 350 m<sup>3</sup>/sec. nodig heeft voor de gewassen en het vee. Verreweg de belangrijkste leverancier van deze enorme hoeveelheid is de Rijn, die gemiddeld rond 2300 m<sup>3</sup>/sec. afvoert, in de zomer echter dikwijls minder dan de helft. De functie van de zoetwaterreservoirs in IJsselmeer- en Deltagebied bestaat nu hierin, dat in droge tijden, wanneer de behoefte aan zoet water het grootst is en de afvoeren van de Rijn aan de lage kant zijn, in voldoende mate kan worden geput.

Als gevolg van de toenemende bevolkingsdichtheid en industrialisatie worden enerzijds hogere eisen aan het oppervlaktewater gesteld, terwijl anderzijds een verdergaande verontreiniging aan de dag treedt. Deze hogere eisen vloeien niet slechts voort uit de belangen van drinkwatervoorziening, landbouw, tuinbouw en veeteelt, maar ook stellen beroeps- en sportvisserij, watersport, natuurwetenschappelijk onderzoek en de esthetische verlangens van de natuurliefhebber hun gerechtvaardigde eisen.

De verontreiniging van de Nederlandse wateren heeft de laatste decennia schrikbarende vormen aangenomen. Het betreft hier in hoofdzaak een gevolg van de lozing van industrieel afvalwater in de sterk geïndustrialiseerde streken: in Friesland zijn het de zuivelfabrieken, in Groningen en Drenthe de strokarton- en aardappelmeelfabrieken, in Overijssel de textielindustrie, in Gelderland de papier- en kunstzijdefabrieken, in Zuid-Limburg de kolenmijnen, in Noord-Brabant de leerlooierijen en de wolindustrie en in Zeeland de vlasroterijen. Het in het Groningse industriegebied geproduceerde afvalwater is in vervuilkingskracht equivalent aan die van huishoudelijk afvalwater van ca. 15 miljoen mensen...

Op het traject voordat de Rijn ons land binnenkomt worden onvoorstelbare hoeveelheden afvalwater in de rivier geloosd. De kalimijnen in de Elzas en de industrieën aan Ruhr, Emscher en Lippe lozen dagelijks gemiddeld ca. 15.000 ton zouten. De opgeloste phenol is o.m. verantwoordelijk voor de beruchte smaakcomponent in het drinkwater van Rotterdam. Voor de bouw van zuiveringsinstallaties in het Rijngebied is onlangs een plan opgesteld met een kostenberekening van omstreeks 100 miljoen gulden.

Tengevolge van een verbreken van het biologisch evenwicht in het water is de vroeger zo rijk gevarieerde wilde flora en fauna aan en op de oevers van de Rijn in Duitsland gereduceerd tot een monotone levensgemeenschap van uitsluitend slakken, bloedzuigers en groene draadwieren. In ons land ontbreken verschillende vissen die er vroeger aanwezig waren: elft, houting en steur worden niet meer gevangen, de zalm is sterk achteruit gegaan. Gedeeltelijk is dit ook een gevolg van overbevissing. Bijzonder ernstig is de situatie in vrijwel de gehele Vecht van Utrecht tot Muiden: hier kan zonder overdrijving worden gesproken van een open riool.

Men is dan ook algemeen van oordeel dat onze wateren niet meer in staat zijn om zonder ernstige verstoringen van het biologisch evenwicht de vloeibare afvalstoffen van steden en industrieën te verwerken. Zelfs de lozing op zee heeft dikwijls grote bezwaren, waar de omgeving van de rioolmonden uit hygiënische en esthetische overwegingen van vervuiling dient te worden gevrijwaard, bijv. bij badstranden. Een van overheidswege gestimuleerde grootscheepse kunstmatige zuivering van onze oppervlaktewateren is dan ook een eerste vereiste voor een doeltreffend behoud van vele karakteristieke levensgemeenschappen in ons waterrijke landschap.

12 maart 1959

Peter Nijhoff